75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 125. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 3-го ЛИПНЯ 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 3, 1968 No. 125. VOL. LXXV

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 2 липня, 1968

В АМЕРИЦІ

ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ ГОМФРІ ТА ЙОГО ПРИХИЛЬНИКИ турбуються цим, кого б це вибрати на кандидата на віце-президента, який разом із Гомфрі очолював би демократичний виборчий список. Найбільше голосів за те, щоб кандидатом на віце-президента був сенатор Мек Карті, який тепер старається про номінацію на кандидата на президента. Вже навіть обдумали плян, що роботи з тими трудноцами, які виникають із того, що і Мек Карті і Гомфрі походять із того самого стейту. Дехто гадає, що разом із Гомфрі повинен кандидувати на віце-президента сенатор Едвард Кеннеді. Тут вказують на це, що Кеннеді замолодий (36 років) і не має адміністраційного досвіду.

МИШИҐЕНСЬКИЙ ГУБЕРНАТОР ДЖОРДЖ РОМНІ вже давно не старається про номінацію на республіканського кандидата на президента, але обидва активні кандидати на номінацію на кандидата президента Ричард М. Ніксон і Н. Рокефеллер стараються про те, щоб здобути для себе прихильність мишиґенського губернатора та ті голоси делеґатів на Номінаційній Конвенції, які він очолюватиме. Ромні здає собі справу з того, що він як 61-річний, може хіба ще цього року відограти важливішу ролю на Номінаційній Конвенції. Він хотів би, щоб республіканський кандидат був прихильником миру у В'єтнамі та нового морального тону в американському житті. І Ромні вибирає між Ніксоном і Рокефеллером.

КОНҐРЕС СХВАЛЮЄ ДЛЯ СЕБЕ БІЛЬШІ ПЕНСІЇ, одночасно збільшуючи прибуткові податки та зменшуючи федеральний бюджет на $6 більйонів. Палатна Комісія Правил схвалила законопроєкт, згідно з яким пенсії членів Конґресу мають бути збільшені на одну третю так, що найбільша пенсія мала б виносити $24.000 річно. Республіканський конґресмен із Айови Г. Р. Ґросс сказав, що це „безсовісно збільшувати тепер собі пенсії, коли схвалюється більші податки". Але більшість членів Комісії не зважала на його слова і вислала законопроєкт до Повної Палати, де його мають без шуму схвалити.

ОПИТУВАННЯ ВИЯВЛЯЮТЬ, що американська молодь не спричинить таких заворушень, які викликала була французька молодь. Студентів називають деколи такими, що не шанують нічого і нікого, що не зважають на закон цієї країни, будучи немов викидьками суспільства. Та переведені опитування Аґенцією Публічної Опінії д-ра Джорджа Ґеллупа виявляють, що тільки незначна частина студентів належить до вищезгаданої групи, і що між більшістю студентів коледжів (є їх п'ять мільйонів) та старшим громадянством нема такого розходження, якого не можна б замінити на порозуміння.

ЖУРНАЛІСТИ СТВЕРДЖУЮТЬ, ЩО НІКСОН після здобуття номінації на кандидата на президента напевно вибере собі на кандидата віце-президента якогось поміркованого політика з ліберальних республіканських кол, або навіть такого, що буде дещо наліво від центру. Досі він назвав численних можливих кандидатів, щоб нікого не образити внаслідок поминення. Найвизачнішими кандидатами Ніксон уважає сенатора Чарлза Персі з Іллиной, губернатора Джорджа Ромні з Мишиґену та губернатора Деніела Дж. Івенса з Вашинґтону. Всі вони зараховані до поступових республіканців.

У СВІТІ

ПІЄР МЕНДЕС ФРАНС ДІСТАВ в недільних парляментарних виборах у своїй окрузі 30.965 голосів, а його противник, де-ґоллівський міністер Жан Масель Жаннені — 31.097 голосів, ото ж забракло йому 132-ох голосів до перемоги. Пієр Мендес Франс ,колишній прем'єр, був одним із лідерів опозиції проти режиму де Ґолля. У своїй передвиборчій пропаґанді він переконував виборців, що це режим де Ґолля своєю бездарністю і помилками спричинив травневий генеральний страйк і революційні заворушення, — але його названий противник твердив, що тільки режим де Ґолля може врятувати Францію від анархії. У виборах в минулому році Мендес Франс виграв був більшістю 5.278 голосів. Самі робітники тепер не підтримали його.

ВАЛЬТЕР УЛЬБРІХТ СКІНЧИВ 75 років життя і дістав з цієї нагоди від кремлівських опікунів „Орден Жовтневої революції". Ульбріхт, східньо-німецький диктатор, залежний цілком від волі і ласки Москви, твердив кілька днів тому у публічній промові, що ліберальний курс і демократичні реформи в комуністичних державах — це „інтриґа імперіялістів" та що, зокрема, Західня Німеччина змагає до того, щоб „відірвати" Чехословаччину й Польщу від комуністичного світу й ізолювати Східню Німеччину.

У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ ЗАКІНЧИЛИСЬ військові маневри держав Варшавського пакту, під головним командуванням совєтського маршала Івана Якубовського. Маневри тривали 12 днів. Вони породили були тривожні настрої в Чехословаччині й за кордоном, бо дехто лякався, що під покришкою маневрів Совєти захочуть збройною силою перевести в Празі переворот у користь відсуненого від влади сталініста Антоніна Новотного.

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ЗВІЛЬНЕНО з в'язниці головного буддистського монаха Тіч Трі Кванґа, одного з лідерів опозиції проти теперішнього режиму президента Нґусна Ван Тіє. Його арештували були чотири місяці тому, безпосередньо після комуністичного наїзду на Сайґон, але не можна було доказати йому контактів з комуністами. У в'язниці перебуває ще колишній кандидат на президента, адвокат Труонґ Дінь Дзу, який запропонував був створити коаліційний уряд, щоб замиритись з Північним В'єтнамом.

У БРИТАНІЇ ЗРІКСЯ міністер електричної енерґії Рей Ґунтер, який перед тим був три і пів року міністром праці. Ґунтер написав листа до прем'єра Гаролда Вільсона, свого однопартійця, з повідомленням, що „не хочу довше бути членом вашого уряду". Перехід Рея Ґунтера до внутрішньої опозиції в рядах урядової Партії Праці є новим політичним і престижевим ударом для Гаролда Вільсона.

ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКІ ВЛАСТІ ЗУПИНИЛИ східньо-німецьку баржу, яка везла вантаж цинку до Роттердаму в Голляндії. Баржу затримали біля Сандав на одному з західньо-німецьких каналів. Західня Німеччина переводить відплатні акції проти комуністичної Східньої Німеччини за шикани, що їх стосують східньо-німецькі комуністи супроти вільної комунікації між Західнім Берліном і Заходом.

АРХИЄПАРХІЯ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ТА ЄПАРХІЇ В СТЕМФОРДІ І ШИКАҐО ГОТУЮТЬСЯ ДО ЗУСТРІЧІ І ПРИВІТАННЯ ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА КАРДИНАЛА ЙОСИФА

Як уже інформовано, Первоієрарх Української Католицької Церкви, Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф Сліпий відвідає в другій половині цього місяця та з початком серпня Архиєпархію Української Католицької Церкви у Філядельфії та Єпархії в Стемфорді і в Шикаґо, прийнявши соборне запрошення на ці відвідини Митрополита Амврозія Сенишина та Єпископів Йосифа Шмондюка і Ярослава Ґабра ,як і йдучи на зустріч безсумнівним побажанням всієї великої Української Громади в Америці. У цій хвилині Блаженніший Верховний Архиєпископ продовжує ще свої відвідини українських католицьких Єпархій в Канаді. Тим часом, у Філядельфії, в Шикаґо і в Стемфорді йдуть приготування до зустрічі та привітань Голови Української Католицької Церкви.

УКРАЇНЦІ ЕДМОНТОНУ І АЛЬБЕРТИ ЕНТУЗІЯСТИЧНО ВІТАЛИ СВОГО АРХИПАСТИРЯ

Українці Едмонтону і Альберти, як і багато з їхніх співгромадян інших походжень, упродовж тільки що минулих п'ятниці, суботи, неділі і понеділка пережили незабутні, справді історичні хвилини ентузіястичного привітання Первоієрарха Української Католицької Церкви, Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа. Репортажі із цих величавих і величних торжеств, що їх написав спеціяльно для „Свободи" її кореспондент ред. Михайло Хом'як, читайте в чергових числах.

ПРИГОТУВАННЯ ТА ПРОГРАМА ВІДВІДИН У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Згідно з повідомленням в „Америці" з 28-го червня, у Філядельфії відбулися 25-го червня ц. р. перші наради створеного Митрополитом Амврозієм Екзекутивного Комітету для Привітання Блаженнішого Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа. На початку нарад — згідно з цим повідомленням — Митрополит Амврозій, який проводив нарадами, поінформував, що Верховний Архиєпископ листовно потвердив прийняття запрошення українських католицьких Владик в ЗСА та що свої відвідини в Америці він почне в суботу 20-го липня ц. р. Того дня він приїде до Філядельфії літаком летунської лінії „Істерн" з Монтреалю на Міжнародне летовище у Філядельфії о год. 2.27 по полудні.

Привітання на летовищі

Первоієрарха Української Католицької Церкви привітають на летовищі Митрополит Амврозій і представник УККА, як репрезентант громадського сектору. На летовищі будуть також присутні Владики Йосиф із Стемфорду і Ярослав з Шикаґо та священики, монахині й монахи, представники різних церковних і громадських організацій та установ і молодь.

Церемонія привітання на летовищі, з огляду на дальшу програму цього дня, буде коротка, щоб дати змогу Гостеві відпочати.

Архиєрейський Молебен

Цього дня, в суботу, 20 липня ц. р., в год. 6-ій веч.. в новому катедральному Соборі Непорочного Зачаття Пречистої Діви Верховний Архиєрей, в асисті численного Духовенства, відслужить Молебен і при цій нагоді виголосить першу проповідь на американській землі.

Врочистий бенкет

Цього ж дня, в суботу, 20 липня ц. р., в год. 8-ій ввечорі у великій залі найбільш репрезентативного готелю „Шератон", відбудеться врочистий, привітальний бенкет, якого майстром церемонії буде о. Шамб. М. Харина.

У програмі бенкету буде кілька промов, мистецька частина, а вершком у рочистости буде промова Блаженнішого Йосифа.

Бенкетова заля може примістити ок. 1.600 осіб і квитки на цей бенкет можна єдержати тільки в перепродажі, в Отців Парохів, в ціні 25 дол. від особи. Чистий прибуток з бенкету, як теж із жетонів, призначений на Український Католицький Університет ім. Папи св. Климентія і Собору св. Софії в Римі.

Архиєрейська Божественна Літургія

В неділю, 21го липня 1968 р., в год. 11-ій перед полуднем, в новозбудованій найmodернішій арені „Спектрум", почнеться Торжественна Архиєрейська Соборна Божественна Літургія, якої головним служителем

(Закінчення на стор. 3-ій)

ПЕТРО ПУЦИЛО, НОВИЙ ГОЛОВНИЙ КАСИР УНС, ПОЧАВ УРЯДУВАННЯ

Головний касир Петро Пуцило за своїм робочим столом у першому дні своєї праці на цьому пості в Головній Канцелярії УНС

Джерзі Сиtі. — У понеділок, 1-го липня, о год. 8:30 рано в Головній Канцелярії Українського Народного Союзу почав своє урядування головний касир, дир. Петро Пуцило, обраний на цей відповідальний пост на останніх річних нарадах Головного Уряду УНС в травні ц.р. Пост головного касира УНС був звільнений в наслідок смерти св. п. Івана Кокольського. На звільнений вибором дир. Пуцила його дотогочасний пост головного контролера був обраний Володимир Гірняк. Ще заки дир. Пуцило перебрав фактичне урядування головного касира, з його підписом було вислано членам УНСоюзу понад 80,000 дивідендових чеків на загальну суму 380.000 долярів. Дир. Петра Пуцила з перебранням ним відповідальних щоденних функцій головного касира УНСоюзу, привітали в Головній Канцелярії гол. предсідник Йосип Лисогір, заступник гол. предсідника і керівник Рекордового відділу Володимир Сохан, головний секретар і керівник Організаційного відділу д-р Ярослав Падох та всі працівники Головної Канцелярії УНС і В-ва „Свобода".

Ґарриман вернувся на Паризьку конференцію — у В'єтнамі збільшились бої

Париж. — Голова американської делеґації на Паризьку конференцію з Північним В'єтнамом, Аверелл Ґарриман, вернувся з кількаденного перебування в Америці та заявив на летовищі Орлі під Парижем, що президент Джансон одобрив тактику, що її прийняла американська делеґація. ЗСА — заявив він — переконані, що північно-в'єтнамські комуністи внедовзі змінять своє становище та приступлять до ділових нарад. Водночас він висловився проти приїзду до Парижу для розмов із північно-в'єтнамськими делеґатами президентського кандидата, демократичного сенатора Юджина МекКарті та будь-котрого іншого президентського кандидата, бо, мовляв, паризькі переговори настільки делікатні, що не треба вплутувати в них американських міжпартійних розрахунків. Сенатор Клейборн Пелл з Ровд Айленд старався вплинути у Парижі на французьке міністерство закордонних справ щоб Франція посередничала у Паризьких нарадах і разом з СССР дала ґарантію Америці, що Північний В'єтнам не матиме стратегічних користей, коли ЗСА припинять бомбардування Північного В'єтнаму. Французькі кола поставились до таких суґестій неґативно. Тим часом в Південному В'єтнамі відбулись в минулий понеділок важкі бої в околиці Кесаню. Внаслідку наземних боїв, сполучених з акцією американського летунства, нараховано на бойовищі 157 ворожих трупів.

Вшановано о. Петра Мелеха у 25-річчя священства

Картерет, Н.Дж. — Минулої неділі, 30-го червня, в місцевій українській православній парафії св. Димитрія було незвичайне свято: Архиєрейська Служба Божа на інтенцію та святочний обід на пошану всч. о. митр. прот. Петра Мелеха з нагоди 25-річчя його священства. Архиєрейську Службу Божу відправив у церкві св. Димитрія та відповідну до нагоди проповідь виголосив Преосв. Владика Олександер з Шикаґо, в сослуженні всч. о. Івана Гундяка, мівцевого пароха, ювілята о. Петра Мелеха т о. Сергія Неприла з Ню Йорку. Дияконували Володимир Поліщук та Віктор і Леонід Розінські.

Опісля відбувся святочний обід з участю Владики Олександра та багатьох гостей. Поблагословивши дари, Владика Олександер прославляв працю і заслуги Ювілята на Христовій ниві за 25 років священства і згадав теплим словом Пані Матку за її допомогу в багатобічній душпастирській та громадській праці її чоловіка-ювілята. Владика прочитав також ґратуляційного листа від Владики Мстислава, який в тому часі перебував на відвідинах у Канаді. Програмою обіду проводив всч. о. Гундяк, а відповідні промови виголосили всч. о. Теодор Форостій, о. декан Селепина, о. Нестор Коваль. Від міста вітав Ювілята посадник Картерету Томас Деверин, а від парафіян п. Петро Костин. Від родини промовляв п. Г. Мелех. Привітання від місцевої української католицької парафії склав о. шамбелян В. Поспішіль. Від імені Українського Народного Союзу вітав Ювілята головний предсідник Йосип Лисогір, висловлюючи при цьому радість, що Ювілят є не тільки членом, але й активним секретарем 342-го Відділу УНСоюзу в Картереті та активним членом Окружного Комітету Відділів УНС.

ЗСА Й СССР ПОГОДИЛИСЬ РОЗПОЧАТИ РОЗМОВИ ПРО ЧАСТИННЕ РОЗЗБРОЄННЯ

Вашинґтон. — Президент Джансон виявив у своїй промові церемонії підписання у Білому Домі договору проти поширення атовомої зброї, що ЗСА й СССР погодились розпочати „в близькій майбутності" розмови на тему „обмеження й редукції однаково засобів перевозу офенсивних стратечічних ядрових родів зброї, як системи оборони проти атомових ракет". Президент прославляв договір проти поширення атомової зброї, як найважливіщий акт в ділянці роззброєння на останніх 25 років. Він склав заяву, що ЗСА будуть докладно й льояльно дотримуватись постанов того договору та що водночас ЗСА будуть дотримуватись зобов'язання, що у випадку агресії будь-якої атомової держави проти неатомової, чи загрози такої агречії, ЗСА негайно звернуться до Ради Безпеки ОН з закликом — прийти загроженій державі з допомогою. На церемонії підписання того договору були приявними державний секретар Дін Раск, директор Агенції для справ роззброєння Вілліям Фостер, який підписав той договір разом із президентом Джансоном, британський амбасадор сер Патрік Дін, совєтський амбасадор Анатолій Добрянін та амбасадори 55-ох інших держав, які підписали той договір. Президент висловив надію, що в найближчих тижнях і місяцях всі держави світу підпишуть договір проти поширення атомової зброї, але Комуністичний Китай і Франція заявили були згори, що вони такого договору не підпишуть, а за ними підуть деякі й інші.

Водночас аналогічні церемонії відбулися в Москві й Лондоні. Совєтський прем'єр Алексєй Косиґін, виголосивши подібну промову, як президент Джансон, повідомив водночас про розіслання різним державам мемурандуму про потребу роззброєння в 9-ох ділянках, включно взагалі із забороною атомової зброї, знищенням всіх її складів та знищенням всіх ракет, бомбовиків і підводних атомових човнів. Не вважаючи на той пропаґандивний характер совєтського мемурандуму — на церемонії на Кремлі панував ніби „сердечний" настрій — із приявністю американського амбасадора Лювеллина Томпсона.

Переслухання вбивника сенатора Кеннеді, відкладене на три тижні

Лос Анджелес. — Переслухання Сірґана Б. Сірґана знов відкладене на три тижні, бо адвокат оскарженого Расселл Е. Персонс домагався більше часу на студіювання документів та на психіятричні екзамінації злочинця. Відклав переслухання суддя Ричард Шавер, який одночасно повідомив, що визначений другий оборонець підсудного відмовився виконувати свою працю, тому суддя назначив іншого адвоката. 24-річний оскаржений араб Сірґан Б. Сірґан з'явився в судовій залі в рухомому кріслі. Сірґан видужує зі звихнення кісточки та зламання пальця під час заарештування. Під час переслухання Сірґан сказав тільки 14 слів — „так, сер" відповідаючи на запити судді.

Проф. Іван Телюк знову очолив Округу УНСоюзу в Ню Гейвені

Ню Гейвен, Конн. — Минулої неділі, 30-го червня 1968 р. тут в залі української католицької Церкви св. Юра відбулися річні загальні збори ню-гейвенської округи УНСоюзу, яка водночас є централею всіх Відділів УНС в стейті Коннектикет. Збори відкрив довголітній голова Округи проф. Іван Телюк, який з вибору приявних став їх головою. Секретарював д-р К. Матвієнко, який відчитав протокол минулорічних загальних зборів. Справоздання з праці склали голова проф. І. Телюк, касир Василь Добчанський та дир. Євстахій Гомотюк, який в імені контрольної комісії запропонував уділити абсолюторію управі. В звітах підмічено активність округи та її добрий фінасовий стан; понад пів тисяці долярів в касі. Після дискусії над звітами, уділено управі звільнення і вибрано нову управу та контрольну комісію в складі: проф. Іван Телюк — голова, Григорій Гіна та Василь Романишин — містоголови, д-р К. Матвієнко — секретар, Василь Добчанський — касир, Анна Прескович і Тома Фінів — члени. До контрольної комісії обрано дир. Євстахія Гомотюка на голову та Михайла Галькевича і Миколу Кашака на членів.

Після цього голова зборів попросив до слова головного секретаря д-ра Ярослава Падоха, який найперше подав стан Округи в минулому та в теперішному році й підмітив позитивні й неґативні ознаки праці Відділів Округи. З признанням і подякою він відмітив заслуги в минулому році секретаря 277 Відділу в Гартфорді п. Є. Гомотюка та сеніора союзової праці, секретаря 59 Відділу з Бриджпорту, М. Галькевича. Перший здобув в 1967 р. 31 членів і став наново членом почесного Клюбу Заслужених Союзовців, а другий здобув 20 членів. В біжучому році оба названі секретарі разом зі секретарем 54 Відділу з Ню Гейвену, знову стоять на чолі організаційної активности Округи придбавши значне число членів й здобувши знову вже на цей рік, почесну назву будівничих УНСоюзу. Після обговорення справ Відділів округи, гол. секретар з'ясував стан всього УНСоюзу, вказуючи на його дальший ріст, але й водночас на загрозу з того приводу, що за-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Новий літній сезон на Союзівці почнеться формально з кінцем цього тижня культурними і розваговими імпрезами

Союзівка, Керґонксон. — Цьогорічний літній сезон на цій славній відпочинково-виховній оселі Українського Народного Союзу в мальовничих Кетскильських горах почнеться формально з кінцем цього тижня рядом культурних і розвагових імпрез. Формальне відкриття сезону відбудеться в День Американської Незалежности в четвер, 4-го липня. Того дня у концертовій залі „Веселки" після вечері відома наша оперова співачка Галина Андреадіс при фортепіяновому акомпаніяменті Калини Чічки-Андрієнко започаткує концертом новий сезон культурних імпрез на Союзівці. Другий концерт відбудеться в тій самій залі і в тому самому часі вже в суботу, 6-го липня, з участю двоїх наших молоденьких музиків-віртуозів Богдана Сперкача з Флориди та Лесі Сарачинської з Коннектикат. У четвер, п'ятницю і суботу вечері під вільним небом на плятформі „Веселки" будуть танці, до яких приграватиме оркестра „Амор", а під час забави в п'ятницю відбудеться перший вибір „кралі тижня" Союзівки. Такий вибір відбуватиметься в цьому сезоні кожного тижня й на закінчення сезону з-поміж цих тижневих краль буде обрана „Міс Союзівка" на наступний рік. Ролю конферансьє на всіх культурних імпрезах на Союзівці в цьому сезоні виконуватиме, як і в попередніх сезонах, маестро Володимир Гентиш. Культурним директором Союзівки в новому сезоні є знову проф. Роман Левицький.

Галина Андреадіс

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Програ комуни у Франції

Остаточний вислід парляментарних виборів у Франції, які закінчились минулої неділі 30 червня ц. р., приніс де Голлеві більшу перемогу, аніж її сподівалися самі де-голлівські оптимісти, і нищівну прогру комуністів та всієї комуністичної справи. Комуністична партія втратила 40 мандатів зі свого попереднього стану посідання, а союзна з нею Федерація комуністичної лівиці — 64 мандати, і таким чином уся лівиця у 487-членному парляменті скоротилась до 90-ох посольських мандатів. Де Голль уперше розпоряджатиме абсолютною більшістю голосів у парляменті, а престиж уряду Жоржа Помпіду зріс ще внаслідок перемоги його виборчої тактики: він поставив народові до вибору — лад і порядок 5-ої Республіки або панування комуністичного тоталітаризму.

Цей вислід виборів у Франції має глибше значення, як тільки внутрішня розгра. Хоч студентські й робітничі спонтанні страйки з травня ц. р. заскочили були самих комуністів, і хоч комуністи нібито відмежовувались від екстремних анархістів, загал французів правильно оцінив ситуацію: ті страйки й заворушення були водою на млин комуністам, і реальним наслідком студентсько - робітничих авантур міг бути „народний фронт" з участю комуністів. Народ цього не захотів — і тому засудив всіх отих авантурників, комуністів і всіх „лівих" демократів, які йшли з комуністами в спілці.

Французькі виборці завжди радо голосували за комуністів, як за опозицію проти існуючого режиму. Але ніде у світі, і так само у Франції, люди не люблять опозиції задля опозиції, — не люблять самої неґації. Французька опозиція мала багато поважних і слушних закидів на адресу режиму де Голля. Але сама вона була розпорошена і не спромоглася укласти конструктивної програми, власної державно - політичної концепції, яка була б кращою, аніж був партійницький хаос 4-ої Республіки, і водночас була б забезпекою проти влади комунізму. Вибори у Франції виявили, що авантурники, які довели були країну над берег державної кризи, насправді були мізерною меншиною народу. Де Голль дав добрий приклад іншим країнам: у кожному референдумі порушники ладу опиняться в меншині. Бо народ, суспільство, громада мають здоровий інстинкт.

Надзвичайна можливість

З початком вакаційного сезону, здається, організоване українське життя найбільше проявляється по літніх відпочинкових таборах молоді, по відпочинково - розвагових оселях, як „Союзівка" в Кетскильських горах та інші. Навіть Богослужень у церквах різних обрядів відбувається в цьому періоді менше, замість трьох Богослужень — два чи й одно, бо частина священиків приїздить до таборів і осель, щоб там обслужити духові потреби своїх вірних.

Але є одна ділянка нашого організованого життя, на якій і в цьому періоді року не тільки не применшується, а може навіть ще більше розвивається активність. Маємо на увазі збірку на Фонд Українознавства при Гарвардському Університеті. Дуже вимовним є той факт, що за неповна рік українська громада пожертвувала на цей Фонд більше, ніж за майже 10 років попередньої збіркової акції. Важливе й те, що перша Катедра Українознавства при Гарварді розпочне свою працю вже на початку цього навчального сезону, себто восени цього року.

Впарі із жертвенністю нашої громади виринула і дійсно подивугідна жертвенність країни, в якій живемо — жертвенність Америки. Більше й більше зголошується українців, які працюють у різних американських великих фірмах, з пожертвами на ФКУ, повідомляючи, що їхня фірма дає від себе додатково половину зголошеної робітниками суми на ФКУ. Таку практику провадять десятки, ба навіть сотні великих фірм і комбінатів в ЗСА, між ними й заводи Форда та кількох інших автомобілевих компаній, де працюють багато українців. Зібрати понад три мільйони долярів, щоб відкрити при Гарварді всі три Катедри Українознавства і Український Дослідний Інститут — це дійсно дуже велике завдання, що вимагає від усієї нашої спільноти справді надзвичайної жертвенности, адже щороку кожна свідома родина жертвує ще й на багато інших релігійних та народних цілей. Але з такими можливостями дублювання пожертв збоку великих американських фірм навіть три мільйони долярів є цілком реальною сумою. Лише треба всюди припильнувати й використати цю унікальну можливість.

ФРАНЦІЯ І РОСІЯ

Мюнхен. — Коли у квітні й травні з малої іскри у Франції розпочалась було велика пожежа — барикади, мільйонові робітничі страйки, то здавалося, що Москва, „центр пролетарської революції", не пропустить нагоди, щоб допомогти французьким комуністам одним ударом розбити апарат буржуазної держави і створити „диктатуру пролетаріяту". Цілий світ придивлявся, — одні зі страхом, другі з надіями — як діятиме комуністична партія Франції, одна з найбільших і найліпше зорганізованих в Европі.

Ленін учив своїх партійців „мистецтва повстання": треба знайти відповідний момент, коли ворог („буржуазна держава") перебуває в труднощах, і тоді завдати йому смертельних ударів. Ленін учив, що комуністичні партії в цілому світі повинні „поглиблювати революцію", не давати противникам відпочинку, руйнувати апарат „буржуазної держави". Тому він, заснувавши Комуністичний Інтернаціонал в 1919 році, не шкодував грошей та енергії на те, щоб „роздути світовий пожар" навіть там, де для большевицької диктатури не було ніякого ґрунту.

І ось через 50 років після „Великого Жовтня" вожді комуністів Франції, що часто цитують слова Леніна і мають музей у домі, де колись він жив, ці комуністи, в час, коли в Парижі будувалися барикади і мільйони робітників страйкували не тільки за підвищення платні, але й під кличами політичними — проти режиму де Голля, — ці провідники французької компартії закликали революційно настроєні маси до спокою. Вони писали, що робітники не повинні дати себе „спровокувати". Само собою, на тактику французьких комуністичних провідників мала вплив їх власна ситуація.

„Буття визначає свідомість", — писав колись Маркс. Французька компартія має в своїх руках видавництва, кооперативи, професійні спілки з великими капіталами. При комуністичних підприємствах працюють і добре живуть тисячі партійних функціонерів-бюрократів. Така машина не годиться для рішучих акцій, революційної боротьби: вона „обросла салом" чи, краще сказати, „занедужала на склерозу".

Великий вплив на пасивну тактику французьких комуністів мала Москва. Вожді „нової кляси" в Кремлі не заінтересовані в революційних рухах у Західній Европі. Вони мають „веселе й щасливе життя" в своїй імперії від Балтійського моря до Тихого океану і розуміють, що перемога комуністів у Франції принесла б Москві новий клопіт і непотрібні матеріяльні втрати. Московський комунізм втратив свій колишній динамізм зі страху, що революційні рухи використають для себе інші: Китай, анархісти, троцькісти — провідники „перманентної революції".

Тим то Москва занепокоєно придивлялася до подій у Франції і, очевидячки, давала свої поради та директиви французькій „братній партії". Коротко сказавши: Москва толерувала де Голля тому, що його політика була найвигідніша для російського уряду.

Що дала б Москві перемога центрових або лівих партій у міжнародній політиці? Насамперед — зближення Франції з НАТО і Америкою, навіть при постанні „народного фронту".

Повна перемога комуністів у Франції неминуче викликала б у цій країні громадянську війну, а це принесло б Москві небажані турботи й небезпеки. Натомість противники російської компартії сподіваються, що де Голль лишиться при своїй попередній лінії в міжнародній політиці, послаблюватиме єдність країн Західньої Европи з Америкою. Тільки цим можна пояснити сумирний, лагідний тон московської преси, що пише про перемогу партії де Голля у виборах до парляменту.

Кореспонденти московської „Правди" (з 25 червня) Котов і Колісниченко не нападають на де Голля, що налякав французів привидом комуністичної д и к т а т у р и. Вони тільки цитують критичні слова французьких комуністів проти „ґоллістських кандидатів та інших реакціонерів". Ці паризькі кореспонденти „Правди" хвалять досягнення страйкуючих робітників: вищі платні, коротший день праці, розширення прав професійних спілок...

Все це виглядає мало революційно, коли пригадати, що французька компартія проти волі погодилася з страйками. Кореспонденти „Правди" в Парижі гостро критикують „провокаційну ролю різних лівaків": мовляв, вони, з а к л и к а ю ч и штурмувати режим де Голля, на ділі допомагали йому зміцнитися. Але „Правда" не ставить питання: що було б, коли б французька компартія пішла на штурм режиму, разом з „ліваками"?

Пасивна тактика Москви у французьких недавніх подіях, що мали революційний характер, уже одержала свою нагороду: новий міністер закордонних справ в уряді де Голля, Мішель Дебре, заявив, що міжнародна політика Франції і надалі оберігатиме свою незалежність і не терпітиме чужої геґемонії. Очевидно, Дебре мав на увазі не геґемонію Москви, а чиюсь іншу...

П. А.

40-РІЧЧЯ ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ

Ванкувер. — Тут у 1928 році була заснована при Відділі „Взаємної Помочі" українська бібліотека, що нараховує тепер понад 4 000 книжок, брошур та ін. друкованих матеріялів. Головою бібліотеки є Т. Гузик. З нагоди 40-ліття діяльности, 20 жовтня ц. р. запляновано влаштувати Виставку української книжки і преси. У бібліотеці є чимало книжок, подарованих українськими піонерами.

Інж. Богдан В. Чайківський

КОРИСНІ КОПАЛИНИ ТА ЛЮДСЬКІ РЕСУРСИ ЛЬВІВСЬКО-КАРПАТСЬКОГО РАЙОНУ

(3)

Поклади калійних солей поширені в Передкарпатті. Вони простягаються смугою завдовжки коло 300, а завширшки коло 8 кілометрів на території Львівської та Івано - Франківської областей і найкраще розвідані в районі від Калуша до Стрия. Горішні поклади залягають близько поверхні. Грубина верств калійних солей 50-60 метрів.

На 1 січня 1966 р. на території Львівсько - Карпатського району виявлено і розвідано 14 родовищ калійних солей. Найбільші родовища Стебниківське (запас 946 млн. тонн), Калуш-Голинське (612.5 млн. т.), Марківське, Дзвиняч - Старунське (295.3 млн. т.) та Бориславське (567.4 млн. т.). Решта родовищ — дрібніші (запаси від 100 до 200 млн. т.), але кожне з них може бути самостійною базою для організації великого, модерного виробництва калійних добрив та інших хемічних продуктів. Промислова перспективність Передкарпатського калійного басейну за останні роки значно зросла і запаси калійних солей там оцінюються на 30-40 більйонів тонн.

У Закарпатській області знайдено велике родовище алунітів, що є сировиною для одержання глинки (алюміній оксиду), сірчаної кислоти та калій сульфату.

Тепер з названих родовищ розробляють лише Калусько - Стебниківське. Рівень річної продукції калійних добрив не покриває навіть потреб України, при чому якість вироблюваних добрив невисока, з низьким відсотком калій оксиду. Існуюча технологія виробництва не передбачає комплексної переробки сировини і повного використання всіх природних солей.

З даних мінералогічного складу прикарпатських калійно - маґнезієвих порід відомо, що кількість маґнезій оксиду в них у півтора - два рази більша, ніж калій оксиду. Тому видобування сполук маґнезію і сполук калію повинно стати головним завданням місцевої промисловости. Тим більше, що на маґнезій оксиду є в Україні велике запотребування, головно для металюрґійної індустрії. Україна довозить аж з Уралу для потреб своєї металюрґії річно понад 600 тисяч тонн маґнезитного порошку.

Потреби сільського господарства України у калійних добривах оцінюються приблизно на 10 мільйонів тонн річно. При такій продукції калійних добрив можна рівночасно одержувати маґнезій оксид в розмірах, що навіть перевищить потреби так металюрґійної, як і будівельної промисловости України.

Нині завершується будівництво двох нових калійних комбінатів — Калуського хеміко - металюрґійного продуктивністю на 2.5 мільйона тонн сірих солей річно та Новостебниківського продуктивністю на 4.3 мільйона тонн. З введенням у 1970 р. цих нових комбінатів в дію, видобуток калійних солей збільшиться майже на 7 млн. тонн.

Важливим джерелом хемічної сировини є буре вугілля, що має значення не лише як паливо, але також як хемічна сировина для виробництва добрив та одержання рідкісних елементів, потрібних для промисловости і сільського господарства України. Придністровська вугленосна площа має сім розвіданих родовищ, з високим відсотком гумінових кислот: Бриківське, Ясенівське, Дубровське, Монастирське, Тростянецьке, Козаківське та Луки. Прикарпатська вугленосна площа має три родовища: Коломийське, Мишинське та Ковалівка, а Закарпатська площа 12 родовищ: Ільницьке, Березинське, Беганське, Новоселицьке, Горбське, Кривське, Раковецьке, Ужгородське, Іванівське, Хита, Вишково та В. Шаян. В Львівсько-Карпатськім районі відомі родовища верхньої формації грубиною від 0.5 до 6 м. Вони мають розвіданих запасів бурого вугілля біля 2 більйонів тонн.

На базі сірки, калійної та кам'яної соли, запаси якої у Львівсько - Карпатському районі практично невичерпні, працюватиме ряд хемічних комбінатів: Роздольський, Калуський хемікометалюрґійний і Новостебниківський калійний комбінати. Вони та Сокальська фабрика штучного волокна є початком „великої хемії" на Заході України і мають перетворити Львівсько - Карпатський район в один з найважливіших районів хемічної промисловости України. Між іншим Калуський комбінат по закінченні будівництва стане найбільшим хемічним комплексом на Україні.

Львівсько - Карпатський район славний не тільки сіркою, вугіллям та нафтою, але й дорогими каменями-самоцвітами. В Рахові, Ужгороді на Закарпатті та на Волині залягають потужні жили українських яспісів (анг. джаспер) всіх кольорів. Тільки синього яспісу немає в Україні. Найбільш присмні для ока волинські топази, що їх знаходять у жилах польового шпату. Гама кольорів топазу дуже різноманітний: живосірий, рожевий, ясноблакитний, синій, ясножовтий. Найбарвистіші кристали — рожевого та голубого топазу. Волинські топази знані на цілий світ. Саме тут шістнадцять років тому знайдено топаз унікат вагою 68 кілограмів. Найбільшим до того часу топазом був норвезький вагою 64 кгр.

Як зазначено на вступі, не зважаючи на всі природні дані, не зважаючи на господарську доцільність — розбудова промисловости Львівсько - Карпатського району не поступає так, як повинна, ані як її запляновано з початком 60-их років у Києві. У висліді цей район став єдиним в Україні постійним тереном виїзду населення до інших областей України та інших республік СССР.

Шукання кращого чи легшого життя, втеча зі села до міста — довели до незвичайної рухливости населення всередині самого району. Тут за роки 1961-1965 змінило місце свого сталого побуту майже 40% працездатної людности тоді, як, наприклад, у Донецько - Придніпровському районі лише 26.9%. При цьому відплив сільського населення за абсолютною величиною перевищує у 3-4 рази його приріст по містах. Це стверджує, що велика частина сільських міґрантів району виїздить за межі району або й за межу України. Коли додати, що 70% сільських міґрантів становить молодь, то цей виїзд не лише зменшує стан трудових резерв району, але й дає пояснення, чому за останніх шість років кількість народин у Львівсько - Карпатському районі знижується швидшими темпами, ніж за попередні роки Тяжка ситуація на ринку праці є причиною того, що населення цього району виїжджає на землі РСФСР та Казахстану. Майже 4/5 тих, що еміґрують поза межі України, виходить з Поділля і Львівсько - Карпатського району.

Головна причина цього масового руху населення є безробіття — а в офіційній совєтській термінології „велика надвишка трудових резерв". Внаслідок низького рівня економічного розвитку відсоток затруднення працездатного населення багато нижчий, ніж в інших районах України. Головно непропорційно багато незатруднених в невеликих, малих та середніх містах, де живе 23%, і на селах, де живе понад 2/3 всього населення району. Постійний брак верстатів праці для поважної частини працездатного населення, а спеціяльно молоді,

(Закінчення на стор. 3-ій)

„ПОГАНО ЗНАЄМО ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ"...

Стурбована тим, що комуністична пропаганда все менше доходить до свідомости населення, газета „Молодь „України" з 19 травня опублікувала статтю, продиктовану напевно „згори", під наг. „Філософські знання трудящим". У ній є признання, що комуністична партія не знає, чим живуть і що-думають різні прошарки українського населення: „Ми не досить знаємо інтереси і запити окремих груп населення, особливо молоді. Необхідно широко і ґрунтовно постановити конкретно-соціологічні дослідження, щоб одержані результати потім використовувати в лекційній пропаґанді. Взагалі треба сказати, що ми ще погано вивчаємо громадську думку, а це неґативно позначається на ряді сфер суспільної діяльности, зокрема, на пропаґанді". У червневих числах газети — ті ж самі затривожені голоси.

Людмила Коваленко

ЗАКІНЧЕННЯ НАВЕСЕЛО

Після появи моєї статті „Рефлексії по з'їзді „Слова" я ясно зрозуміла, як безумно змарнувала все своє попереднє життя! Я писала товсті книги, брала участь у безлічі громадських організацій, говорила промови, писала заклики до жінок і не жінок, — словом, усіма силами працювала для української нації. І що це дало мені?! Нічого!

А от написала я статтю про з'їзд „Слова" і одразу стала славетною! Листи і телефони сиплються на мене, всі з ґратуляціями, і мені нічого не треба робити, тільки сидіти й пожинати лаври! А я досі не знала, як до них дістатись! Шлях же дуже простий: не виступати за щось, а виступати проти чогось! Відтепер я виходжу на бойову тропу і виступаю проти всіх і вся!

Одна тільки пані, колишня подєбрадка, зробила мені закид з приводу моєї статті, а саме: навіщо я зробила Івана Івановича Коровицького знаменитістю? На це вже я нічого не могла відповісти, бо нічим було боронитись.

Власне щодо оборони, то я мусіла б повчитись саме в Івана Івановича. Як це він зручно проробив оту операцію з котячим хвостом, про яку так вимовно, хоч і не надто елеґантно, говорить галицьке прислів'я! З його статті якось так виходить, що це я образила Уласа Самчука, і ніби це він після моєї статті був обурений і вийшов із „Слова". А було це якраз навпаки: він обурився після доповіді Івана Івановича, а я саме й заступилась за Самчука, бо такого ставлення він собі не заробив. А тепер виглядає, ніби Коровицький, шануючи ввесь свій вік Самчука, виступає проти мене в його обороні. Якщо це не верх володіння словом, то що це таке?!

Ще інші дякували мені, що я виступила в обороні старших письменників проти самозваних критиків. Це вже абсолютно не так! Старих письменників не буває, як не буває грамотних чи неграмотних письменників. Їх є тільки два роди: талановиті і неталановиті. І саме неталановиті письменники старанно дотримуються правил літературної мови. Наприклад, російська мова у Гоголя була дуже невірна, напушена, з дивними новоствореними словами і синтаксичними зворотами. Але він мав талант, і до нього не можуть дорівнятись інші загоскіни, що писали поправнішою російською мовою. Приклад О'Генрі я вже наводила. Тільки в мертвій мові, як латина, можна милуватися струнким укладом слів і речень. Та ще у Франції мова є самодовільною, і хоч би що письменник писав, але коли він написав це красномовно і правильно, француз буде смакувати його мову, як добре вино. У нас же, від Нечуя - Левицького і до Галини Журби, письменники намагаються вигадувати свої граматики і синтакси, але це не зменшує їх талантів, тільки своєю непотрібністю і примхливістю іритує читача й критика.

Хоч критиків ми тепер майже не маємо, як не маємо й доброго журналу, який не впадав би у політичну, поетичну чи територіяльну крайність, а давав би місце письменникам, які тепер працюють переважно „для шухляди", не согірше підсовєтських колеґ, тільки там це робиться з необхідности, а в нас лише від неуміння зорганізуватись не тільки для спорадичних альманахів, а й для журналу.

А покищо я рада, що боданй статтею вдалось мені прославитись, і одне мене журить: на як довго вистачить мені цієї слави? Місяць? Два? І невже потім я мусітиму відійти в темряву невідомости?! Чи доведеться виступити ще проти когось, чи що?

Ах, славо, славо! Як тяжко тебе втримати!

Валентин Мороз

РЕПОРТАЖ ІЗ ЗАПОВІДНИКА ІМЕНИ БЕРІЇ

(6)

Але навіть при найбільшій стандартизації і підконтрольності життя деспот стикається з проблемою, яку неможливо розв'язати чисто бюрократичними засобами. Можна одягти людей в однакову сіру одежу, набудувати сірих казарм-будинків, спалити всі книги, крім офіційного талмуду — і все ж лишається шпаринка, крізь яку проникає струмінь світла, смертельний для деспотичної цвілі. Лишається духовний світ людини. Капітан КДБ Казаков, присланий з Івано-Франківська у Мордовію перевірити, наскільки я „перевоспитався" (тоб-то деградував як особистість), чистосердечно відкрився мені: „Ми на жаль, не можемо заглянути, що у вас в голові. От коли б можна було це зробити і викинути (!!!) все, що заважає вам бути нормальною р а д я нською людиною, не потрібно було б стільки розмовляти".

Дійсно, це було б дуже вигідно: виймати і вставляти думку у людську голову, як елемент в електронну машину. По-перше, так легко знищити всяку пам'ять про минуле. Наприклад: треба почати кампанію осудження культу Сталіна - всім вставляють певну програму; завтра її виймають — і про С т а л і н а більше ні слова. Або: постановили ліквідувати нації і національні мови — та ж сама процедура, і ніякої тобі мороки з такими непридатними для програмування речами, як національна гідність, бажання зберегти культурні цінності. По-друге, була б гарантія, що ніде немає нічого невідомого, неконтрольованого.

Але це тільки мрія. Думку не зловиш і не посадиш за ґрати. Її навіть не побачиш. Який жах: думка, навіть насильно вкладена в людську голову, не лежить там, як елемент в електронній машині, а росте, розвивається (часом в напрямі, протилежному від запрограмованого), і встановити контроль над цим процесом не може ніяка апаратура. Не один тиран пробуджувався від холодного поту, паралізований усвідомленням свого безсилля спинити цей невидимий, але безперервний рух в людських черепах. Страх перед цією нікому не підвладною силою заставив Сталіна провести кінець життя в добровільній тюрмі і зробив його маніяком. Звідси-бажання вигнати Гомерів з суспільства, зрізати „зайві" струни з ліри і споконвічна ненависть капралів до інтелектуала, який, навіть одягнутий в мундир солдата чи арештантські лахи, лишається нестандартизованим і нерозмінованим.

„Бійтесь, товариші, тих, хто заховав свою думку за неясність виразу. Там захована ворожа класова суть" (Покровський). Звідси — тотальна боротьба не тільки проти самомислячих. Під час арешту у мене забрали вірш Драча „Казка про крила". Я спитав: „У чому справа?" Вірш надрукований, та й самого автора давно вже перестали лаяти за випрані штани і раптом почали хвалити. Мені пояснили: ні проти вірша, ні проти автора заперечень нема, але вірш надрукований на машинці, з чиєсь власної ініціятиви. І цей невідомий хтось поширював його також з власної ініціятиви. В цьому найбільший гріх: людина самостійно породжує думки, а не бере готовими. Можна робити все, але тільки тоді, коли наказано. Пити можна тільки з одного для всіх, суворо контрольованого джерела з дистильованою водою. Всі інші треба засипати, хоч би й вода у них нічим не відрізнялась. У 1964 році представник волинського КДБ, якому доручено фіксувати появу кожної мислячої істоти в місцевому педінституті і негайно засвічувати сигнальну лампочку тривоги, настирливо питав мене: „Що то за товариство мислячих людей?" Думка про створення товариства мислячих людей була висловлена за чаркою у вигляді жарту, але кагебістів схвилювала не на жарт. Конституція дає право на створення товариств — це кагебісти знають. Але при умові, коли наказ про створення товариства прийде зверху. Тоді все в порядку — навіть коли б це товариство замірялось організувати землетрус. Але коли б хтось захотів створити самостійно навіть товариство для захисту рогатої худоби — цією справою, без сумніву, зайнялося б КДБ.

То як же все-таки спинити цей вічний саморух думки у випадку, коли вона лишилась живою, пройшовши всі етапи стандартизації і стерилізації? Є ще один, останній засіб — заморозити її. Заморозити крижаним жахом. Збудувати велетенський рефрежиратор для людських умів. Розстріл через три дні після арешту, загадкове зникнення вночі, розстріл за невиконання норми, Колима, з якої не повертаються — ось цеглини, з яких Сталін збудував своє Царство Жаху. Жах наповнив дні і ночі, жах носився у повітрі, і одна згадка про нього паралізувала мислення. Мета була досягнута: люди боялись мислити ,людський мозок перестав самостійно породжувати критерії і норми і вважав за нормальне приймати їх готовими. Деспотія починає своє літочислення з того часу, коли людина перестає сприймати насильство над собою як зло і починає усвідомлювати його як нормальний стан речей („Начальство мутит — Ну и что? На то оно и начальство, чтобы мутить"). Виросло покоління людей зі страху і на руїнах особистості здійснялась.

(Далі буде)

НЕВІДОМА ШЕВЧЕНКІВСЬКА МЕДАЛЯ

„Радянська Україна" з 25 червня: „Поблизу Чернівців житель села Дорошівці Заставнівського району на Буковині І. М. Паньків випадково викопав у себе на городі медалю. На ній рельєфне погруддя Т. Г. Шевченка. Поет у високій смушевій шапці, з гнівними очима. Вздовж обідка напис: „Тарас Шевченко", а далі — роки народження і смерті: „1814 - 1861" За польської окупації земель Зах. України можна було й випускали чимало пам'яткових Шевченківських значків та медалей і, очевидно, це одна з них. Редакція газети повідомляє, що „тепер наукові співробітники музею вивчають знахідку".

АРХИЄПАРХІЯ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ...

(Закінчення зі стор 1-ої)

буде Блаженніший Верховний Архиєпископ.

Під час Літургії буде переведена збірка датків на фонд Собору св. Софії в Римі.

Дальша програма

Подробиці програми відвідин Верховного Архиєрея в ЗСА, в Архиєпархії Філядельфії та Єпархіях св. О. Миколая та Стемфорду, не є випрацьовані в подробицях, як теж ще не узгіднені всі деталі з властями, щоб забезпечити якнайдостойніше привітання та відвідини Блаженнішого Верховного Архиєпископа в різних місцевостях. Інформації в цій справі будуть подані до загального відома — своєчасно.

Верховний Архиєрей перебуватиме на американській землі до 15 серпня ц. р., а відтак повернеться до Канади й звідтам відлетить літаком до Боготи, Кольомбія, щоб взяти участь в Евхаристійному Конґресі, участь у якому візьме Святіший Отець Папа Павло VI.

Під час свого побуту у Філядельфії Первоієрарх Української Католицької Церкви матиме до розпорядимости, пристосований до місцевих кліматичних умовин, окремий будинок, з власним телефоном. Представники різних організацій зможуть старатися про авдієнцію з Блаженнішим Верховним Архиєпископом, зголошуючись в Митрополичій Канцелярії (MA 7-0143), щоб можна скласти відповідну програму й не втомлювати Найдостойнішого Гостя.

Гість Митрополії

Блаженніший Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф прибуде до Америки, як Гість наших Владик, і у Філядельфії буде гостем Митрополита Амврозія.

ПРИГОТУВАННЯ В ШИКАГО

Після відвідин у Філядельфії, Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф відвідає єпархію св. Миколая в Шикаґо, в якій Владика Ярослав Габро, при співпраці місцевих церковних і громадських установ почав всі приготування до відповідної зустрічі та привітання Верховного Архиєрея. Відбулися вже дві наради духовенства і представників громадських установ у цій справі. Подробиць програми відвідин і привітань ще не проголошено.

ПРИГОТУВАННЯ У СТЕМФОРДІ

Стемфордську Єпархію, що охоплює стейти Ню Йорку і Нової Англії, відвідає Блаженніший Верховний Архиєпископ і Кардинал у першій половині серпня. Приготування до зустрічі Гостя веде покликаний Владикою Йосифом Шмондюком Комітет духовенства та представників церковних і громадських установ, який відбув свої наради минулого тижня у Стемфорді, а в понеділок, 1-го липня, в Ню Йорку. Чергові наради цього Комітету, до якого запрошені репрезентанти церковних і крайових громадських установ і організацій, відбудуться у вівторок, 9-го липня, о год. 8-ій ввечорі, і на цих нарадах буде остаточно вирішена повна програма відвідин і привітання Блаженнішого Верховного Архиєпископа у Стемфордській єпархії. Крім церковних урочистостей та привітального бенкету, передбачається відвідини Первоієрарха Української Католицької Церкви в деяких українських і американських суспільно-громадських і наукових установах та виховних оселях. За інформаціями в справі цих приготувань у Стемфордській єпархії можна звертатися до адв. Степана Яреми, 32 Broadway, New York City, телефон WHitehall 3-0923.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Проф. Іван Телюк знову очолив...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

вершується двацятиріччя прибуття великої української іміґрації до ЗСА, яка залюбки забезпечувалася 20-річними грамотами, які тепер кінчаються. З уваги на це найважливішою проблемою дальшого росту УНС є нове забезпечення цих членів, яким дозріли чи дозрівають до виплати їхні забезпеченеві грамоти. Недалеке завершення 75-річною ювілею УНСоюзу вимагає подвійного вкладу праці та запалу, щоб його відмітити не тільки святами, але дальшим, великим зростом цієї найстаршої нашої установи. Практичними порадами, як запевнити успіх організаційної праці, скінчив гол. секретар свою доповідь, після якої відбулася оживлена дискусія, в якій взяли участь В. Гіна, В. Романишин, Є. Гомотюк, Г. Гіна, М. Галькевич, пані А. Прескович, проф. І. Телюк, В. Добчанський і ін. Дискутанти підмічували труднощі в праці, але й обіцяли придбати кращий успіх, як в минулому році. Після зборів пані Софія Бжезіцька та Євгенія Добчанська вгощали в імені Окружного Комітету праявних перекускою.

Перед цими річними зборами, гол. секретар Ярослав Падох та голова округи професор Іван Телюк, впродовж цілої суботи, відвідали віддалені Відділи й відбули засідання з їхніми управами. Відвідини обняли шість Відділів у місцевостях Дербі, Ансонія, Сеймур, Ню Бритен, Гартфорд і Виллимантик. Предметом нарад з відділовими урядами було перед ювілейне пожвавлення праці Відділів й докладення всіх старань до того, щоб всі члени УНСоюзу видатно підвищили суму свого забезпечення та забезпечили всіх членів своїх родин, а не-члени, щоб стали, бодай в 75-річчя УНСоюзу, його ювілейними членами.

КОРИСНІ КОПАЛИНИ ТА ЛЮДСЬКІ РЕСУРСИ ЛЬВІВСЬКО-КАРПАТСЬКОГО РАЙОНУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

витворює напружену ситуацію не лише економічно, але й політично. За совєтськими джерелами нині не є затрудненими у Львівсько-Карпатському районі коло 16%, а по малих, міських осередках коло 35% усього працездатного населення. Цей стан змушує центральні органи активно шукати розв'язки проблеми безробіття у західніх областях України.

Переселення і вивози населення до інших областей республіки, як і поза межі України, до того при великих коштах, економічно недоцільні і не дають тих вислідів, що їх сподівалися організатори. Щочетверта родина з переселених повертається додому, а з набраних на роботу т. зв. оргнабором на кожних 5 завербованих 4 кидають працю і повертаються до свого району. Треба зазначити, що сезонові робітники не охоплені цими даними.

Ця міґрація спричиняє великі втрати в першу чергу для народного господарства України, як також для економіки всього СССР.

Боротьба з безробіттям у Львівсько - Карпатському районі можлива і може бути успішна лише при інтенсивній розбудові промисловости цього терену.

ПІВДЕННО-В'ЄТНАМСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ПРИЙНЯВ постанову, щоб звернутися з увічливим формою, але рішучим за змістом листом до американського Конґреву з просьбою з'ясувати їм, південно-в'єтнамським законодавцям, теперішнє становище ЗСА: у Південному В'єтнамі існує острах, що ЗСА готові „продати" Південний В'єтнам комуністам за ціну мира. На засіданні південно-в'єтнамського парляменту різко критиковано політику ЗСА, які, мовляв, не рахуються з Південним В'єтнамом, як суверенною державою, та промовляють „за Південний В'єтнам і про нього" —не спитавши його думки.

Зі Срібного Ювілею на Український Університет в Римі

1-го червня в залі Української Мишиґенської Ліґи в Дітройті вібувся Срібний Ювілей подружжя Нусі і Тимка Березюків. Ювілей підготовив у таємниці перед ювілятами гурток найближчих приятелів. Участь у ньому взяло 150 осіб, місцевих та позамісцевих гостей.

Ювілятк — Нуся і Тимко Березюки відомі в Дітройті якактивні члени різних установ. Обоє є членами УНС. При тому вирізняються при різних нагодах як щедрі жертводавці на суспільно-громадські та культурні цілі. Так і цим разом виявляючи свою жертвенність, побіч давніших дотацій, зложили 100 дол. на Український Університет в Римі, 50 дол. на церкву св. Івана Хрестителя та 25 дол. ea будову каплиці на оселі СУМА „Київ".

Прикладним ювілятам сердечні ґратуляції з приводу 25-ліття подружжя та многая літа.

В. П.

ДАР ЛЮБОВИ ДЛЯ ПЕРВОЄРАРХА

З нагоди відвідин Його Блаженства Верховного Архиєпископа Кир Йосифа Сліпого в Філядельфійській Архиєпархії належно схочемо виявити нашу щедрість і зложити пожертву також поза збіркою у церкві, окремо від себе особисто, на собор св. Софії і на Український Католицький Університет св. Климента в Римі. А що всі ці пожертви будуть безпосередньо передані Його Еміненції Кардиналові Йосифові, то треба витяти понижче зголошення і виповнити його.

ДАР ЛЮБОВИ ДЛЯ ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА КАРДИНАЛА ЙОСИФА СЛІПОГО
GIFT FOR JOSYF CARDINAL SLIPYJ

Ім'я і прізвище
Name ....

Адреса
Address ....

Сума
Amount $ ....

Виставлений чек на:
JOSYF CARDINAL SLIPYJ FUND
разом із виповненим зголошенням просимо післати на адресу:
ARCHBISHOP'S CHANCERY OFFICE
815 North Franklin Street
PHILADELPHIA, Pa. 19123

СТВОРІМ ПАМ'ЯТНИК МАТЕРІ ПРОСВІТІ!

ЗАКЛИК ДО ВСІХ СВІДОМИХ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

Увесь український народ, — і зокрема українці у вільному світі, — відзначають у цьому році 100-річчя неповторної праці Тієї, що двинула його з духової пітьми до рівня свідомої себе нації, — 100-річчя Матері Просвіти. Про заслуги і працю її не доводиться говорити, наш обов'язок — гідно відзначити цей Ювілей нашої культури, освіти й організованости.

У такому пляні найстарша на цьому континенті дочка львівської Матері Просвіти, — заснована у Вінніпеґу в 1905 році Читальня Просвіта, що десятиліттями репрезентувала її духа та помагала їй у праці в Канаді, — рішила відзначити це Світле Сторіччя окремим ділом: Створенням Ювілейної Бібліотеки Просвіти у вільному світі.

Як відомо, Матір Просвіта за час своєї довголітньої діяльности, яку жорстоко перервав і знищив московський ворог, видала була коло 900 популярних книжечок для народу, одиноку й історичну вже Бібліотеку Руського Письменства, кількадесять своїх календарів, кілька книг у серії „Учітеся, брати мої", ряд безцінної вартости наукових творів, підручників для аматорських театрів і нот, картин та інших видань. Вона теж створила була цілу свою пресу, з місячником „Життя і Знання" на чолі, що під різними заголовками вчила і виховувала народ та виводила його з року на рік на вищий рівень духа, національної свідомости і організаційного діла.

Всі ті книжкові та видавничі скарби Матері Просвіти, що були княжим її даром для свого народу, сьогодні розкинені по світі, знищені і забуті, хоч якраз повне їх зібрання та збереження було б на віки доказом, як і з чисю допомогою український народ зростав, міцнів духом і тілом та ставав модерною, гідною своєї держави нацією. Саме цього завдання, зібрати по змозі все, що дала Матір Просвіта українському народові, в окремій Ювілейній Бібліотеці Просвіти у вільному світі, — піднялася Читальня Просвіти у Вінніпеґу.

У своїй поважній кількістю бібліотеці Читальня Просвіти має чимало з цих видань. Ми здаємо собі справу, яка праця — знайти та придбати їх усіх і створити великий культурний Пам'ятник Просвіті у формі Ювілейної Бібліотеки Просвіти, але знаємо теж водночас, що працюють ще далі десятки клітин Просвіти, — її Інститутів, Читалень та Товариств, — в усьому світі, живуть ще тисячі-тисячі тих українців, що для них слово Просвіта надихане глибоким змістом і особистим сантиментом, — і якраз до них усіх наше найсердечніше прохання:

Подайте нам руку і спільно створім Пам'ятник Просвіті у формі її Ювілейної Бібліотеки у вільному світі, в якій знайшлося б усе, що вийшло з її творчого верстату та в якій кожний дослідник українського національного відродження знайшов би повну скарбницю вкладу Матері Просвіти в це відродження! Все, що має хоч би найменше відношення до тієї праці Матрі Просвіти, включно з листуванням з нею, спогадами просвітянців, виданнями Просвіти за океанами, фотографіями з Домів та Свят Просвіти й іншими такими матеріялами, повино знайти своє місце в цій Ювілейній Бібліотеці.

Просимо насамперед колишніх діячів злав Просвіти помогти нам у тій справі. Просимо зголошуватись до співпраці з нами, писати до нас, повідомляти про можливості дістати потрібне для Ювілейної Бібліотеки Просвіти, пересилати нам, як свій дар, книжки і видання, та взагалі всі пам'ятки про Матір росвіту, чи хоч би фотографії та відбитки з них. Просимо всіх, що мають книгозбори, перевірити їх, вишукати в них видання Матері Просвіти чи Просвіт у світі, подарувати їх нам чи повідомити про їх існування. Кожна надіслана нам така пам'ятка, книжка, часопис, вирізок, фото чи лист будуть окремим Комітетом Читальні Просвіти для Ювілейної Бібліотеки приняті з найбільшою подякою, відповідно оформлені й оправлені, щоб таким чином постала нова скарбниця української культури у світі — Ювілейна Бібліотека Просвіти.

Запевняємо Вас з усією відповідальністю нашої установи, яка працює вже 63-ій рік на просвітянському полі, що з нашого боку буде все зроблене, щоб така Ювілейна Бібліотека Просвіта була готова до дня Сторіччя Матері Просвіти, — 8 грдня 1968 року, — та в той день врочисто відкрита й передана на послуги українській спільноті у вільному світі.

Для переведення в життя нашої постанови про створення Ювілейної Бібліотеки Просвіти та технічного оформлення її Читальня Просвіти у Вінніпеґу покликала окремий Комітет Ювілейної Бібліотеки Просвіти у складі: д-р Богдан Мартинович — голова, п. Тома Кобзей — секретар, ред. Анатоль Курдидик — організаційний референт, п. Ілля Онуфрійчук і п. Микола Гнатів — члени, — і з Комітетом просимо контактуватись у всіх справах Ювілейної Бібліотеки Просвіти, пишучи на адресу Читальні Просвіти у Вінніпеґу. — Ukrainian Reading Ass'n "Prosvita", 667 Flora Ave., Winnipeg 4, Manitoba, Canada.

З Богом починаймо це діло, як з вірою у Вас усіх зробили ми вже в тій справі перші та основні кроки!

Зенон Круцько
голова
Михайло Воробець
секретар

Випускники Курсів Українознавства Свято-Миколаївської школи в Торонті, Канада

Випускники Курсів Українознавства Свято-Миколаївської Школи в Торонті

Тридцять одне юне обличчя глядить на нас із світлини, поміщеної ось тут. Це абсольвенти середньошкільних курсів українознавства Свято - Миколаївської Школи в Торонті. Вони другі з черги випускники цієї твердині знання й виховання, у якій навчались 5 років предметів українознавства.

Матуральний іспит відбули 10 лютого ц.р. Іспитову комісію очолювали о. д-р Б. Липський, мгр. З. Зелений. Іспит склали: Андрійович Марія, Базилевич Олександра, Бука Ярмила, Веретельник Андрій, Войтів Любомир, Городецький Петро, Григорський Ярослав, Деркач Петро, Дуранті Вікторія, Закалужний Роман, Касій Ірина, Клим Дарія, Клим Іван, Климців Мирослава, Ломаґа Ігор, Микитин Ігор, Микитин Марта, Міґус Володимир Павлишин Ольга, Перун Орися, Пінчак Ірина, Сивак Ольга, Соколовська Марія, Соляр Ольга, Стиранка Юрій, Федорович Орест, Шлапак Дарія, Яворський Володимир.

4 травня 1968 р. відбувся в одній із заль Роял Йорк Готелю матуральний бенкет для абсольвентів, батьків і запрошених гостей. Матуральну урочистість звеличав своєю присутністю торонтонський Владика Преосвященний Кир Ісидор, спонсор Курсів о. д-р Б. Липський, катехити, вчителі та численні гості. Головою бенкету був інж. Михайло Цибульський. Він представив приявним головний стіл і гарно проводив програмою вечора. Абсольвентів вітали палкими привітаннями Кир Ісидор, о. д-р Б. Липський, мгр Я. Зорич, управителька Курсів. Матурантам роздано дипломи враз із китицями троянд. Церемонію роздачі дипломів перевів Кир Ісидор висловлюючи абсольвентам ґратуляції. Від учнів промовляв Орест Федорович, від батьків мгр. В. Федорович. У залі була святкова атмосфера. Всі були зворушені хвилиною передавання дипломів і промовами, якими прощали наших випускників, виряджаючи їх на шлях творчого, трудолюбивого життя.

Н. Н.

БЕЗ ЗГАДКИ ПРО УКРАЇНЦІВ У ЧССР

Письменник Ю. Збанацький, старий член компартії, побував у складі „урядової делеґації УССР" в Чехо-Словаччині. В довгій статті в „Літературній Україні" з 25 червня він ні разу не згадує про українців у тій країні, зате інформує, що „в школах ЧССР хлопчики й дівчатка співають совєтські пісні, з любов'ю вивчають російську мову"... Не зміг він промовчати найновіших подій: „Відомо, що в останній час, скориставшись тимчасовими труднощами в керівництві, в Чехо - Словаччині було підняли голову реакційні елементи. Вони повели атаку на комуністичну партію Чехо - Словаччини, намагались скомпромітувати її діяльність, применшити успіхи соціялістичного будівництва, кинути тінь на безкорисну дружбу Чехо-Словаччини з Совєтським Союзом. Та не може випадкова хмарина закрити сонце". Доки Ю. Збанацький писав, що в ЧССР „робітничий клас і трудове селянство висловили своє тверде довір'я до комуністичної партії" — празька і братіславська преса опублікувала наслідки анкет, в яких населення домагається створення різних партій!

ТАРЗАН, Ч. 6024. До Центральної Африки!

Найближчих кілька днів Тарзан безцільно мандрував, шукаючи чогось... чи то пригоди, чи товариства? Він минув численні приязні села, не користаючи з їхньої гостинности.

Почало йому спадати на думку, що те, за чим він шукав — це мир і самотність.

Чому б то ні? Де може бути ліпше місце для безтурботности, як не центральна внутрішня Африка, яку він пізнав в дитинстві як дуже щасливу!